

CHỮ NGHĨA XÓT XA

(Tập ghi TTBG)

MỘT.

Có ít nhất một phụ huynh đến kể tôi nghe rằng:

“Khi con của em còn nhỏ, thấy chúng không thích nói tiếng Việt thì mình nói tiếng Mỹ với chúng, thấy chúng không ham tập đàn, mình cũng để mặc chúng ngưng. Một hồi chúng lớn, nhận ra cái hay của tiếng Việt và cái sang cả của âm nhạc, chúng lại đưa lời phàn nàn: ‘Sao hồi đó mẹ không nói tiếng Việt để dạy con tiếng Việt, không bắt buộc để con tiếp tục tập đàn?’”

Đưa ví dụ trên để muốn nói điều:

-Với con trai, khi còn nhỏ, tôi dạy: *“Phải nhớ lúc nào cũng nên lương thiện và chung thủy (nhất là trong vấn đề tình cảm –thà người phụ ta chứ ta không bao giờ phụ người)”*.

-Với con gái: *“Luôn luôn đặt cái Tâm trên những con chữ dù có phải va chạm thế nào trong bước hành trình cuộc đời và cây viết.”*

Đến tận lúc này, cho dầu nhìn thấy những điều thực tế đau lòng, tôi vẫn không tin mình đã làm điều vô ích ở hai lời khuyên, mà chỉ thấy tội nghiệp hai đứa con “có người mẹ như tôi!”

Thời đại tôi sống và lớn lên (trong tình yêu dành cho Văn chương, Âm nhạc, Tình yêu, Tình người) không có nhiều cạm bẫy nguy hiểm và nhiều kẻ Ác như thời đại bây giờ hai đứa con đang sống. Ở thời tôi, tôi cứ bằng bằng con đường mình chọn, y hệt con cá bơi lội thỏa thích trong giòng nước ấm. Còn hai đứa con, chúng bị thử thách rất nhiều ***nếu muốn giữ cho được*** sự lương thiện trên con đường (hoài bão) chúng muốn đi. Dùng chữ “tội nghiệp” (thêm với “thông cảm”) ý là như thế.

HAI.

Sáng nay trao đổi vài lời với Nguyễn Văn Hùng Hà Nội trong tâm trạng xót xa, rung động:

Nguyễn Văn Hùng:

-Đọc bài Tạp ghi Kỳ Cục cô khai triển mà con đau lòng thật cô ạ! Con thấy ngại quá, bởi đúng là con cũng toàn xin cô những con chữ, và cũng đúng là nếu có tiền, con phải mua sách cô in mới thể hiện được sự trân trọng tác giả và sự trân quý đối với giá trị nghệ thuật. Nhưng thôi, con vừa mù lại vừa nghèo thì con cứ thẳng thắn nói đúng với hoàn cảnh mình, cô nhỉ?

Con tâm sự với cô như vậy để con thêm cố gắng có động lực: “Sau này điều kiện khá hơn, chắc chắn là con sẽ mua sách chứ không thể tạo cho những đứa con của con tâm lý hưởng

thụ miễn phí trí tuệ, tâm sức của những tác giả lớn được”.

Phải lao nhọc và trải qua gian khó thì mới biết quý giá trị thực của sách cũng như của người viết sách.

Yêu cô nhiều.”

TTBG:

-Con lại kỳ cục nữa rồi! “Lòng yêu Văn chương” và “việc sưu tầm sách” là hai điều hoàn toàn khác. Con trân trọng các con chữ cô bằng trái tim yêu cái Đẹp chữ nghĩa là rất quý rồi.

Con đã giàu Tâm, nhưng cô cũng mong con giàu Tiền để không những mua sách cô (hay của các nhà văn khác) mà còn có phương tiện giúp được cho nhiều kẻ chung quanh. Cô biết con là mẫu người như vậy.

Còn bây giờ con đang vẫn “nghèo” mà nếu cứ kỳ cục” với cô thì cô buồn và sẽ không đăng bài cho đọc nữa đâu. Thương con, Cô BG.

Nghĩ, ít nhất còn có một độc giả như Nguyễn Văn Hùng thì cây bút tôi vẫn có cơ may nở ra những sợi tơ văn chương.

BA.

Thập niên 1920 ở Paris, vài nhà mại bản tranh người Mỹ, BIẾT tranh Modigliani rất có giá trị về sau, muốn bỏ tiền ra mua rẻ, tích trữ để có cơ hội làm giàu, nhưng lại cố tình hạ giá

bán đưa ra khi ấy của người nghệ sĩ đang rất nghèo và bị lao phổi nặng. (Mozart, Van Gogh cũng từng là nạn nhân như thế.)

Trên xứ Mỹ bây giờ cũng có lắm người VN trường giả giống hệt. (Xui một điều là tôi có quen vài kẻ trong loại đó nên biết rất rõ!) Loại này mua tranh, mua sách, mua các bức tượng điêu khắc để chưng, để lòe chứ chẳng phải vì lòng trân trọng nghệ thuật.

Thời đại này, trên từng mỗi bước chân của con người, đều thấy có kẻ đầu cơ đứng rình nơi ngõ ngách. Đầu mùa dịch Covid, tháng Giêng 2020, ở Mỹ, sự đầu cơ xảy ra rõ rệt: Vô số người (có tiền), nhất là trong cộng đồng Ba Tàu và VN, nhanh chân gom hết hàng hóa trong các cái chợ, đem về nhà chất đống. Kẻ nghèo chậm chân, đến sau, chẳng còn gì để mua!

Văn chương nghệ thuật mà cũng bị đầu cơ như vàng bạc, thức ăn, hàng hóa thì quá tội nghiệp!

Năm xưa tôi có anh bạn họa sĩ rất tài hoa nhưng thật là kỳ cục. Đăng Lạt nghèo, nghèo đến nỗi cứ lâu lâu lại đem một bức tranh sơn dầu đến tặng tôi chỉ để “*Cho anh xin 10 đồng đi uống café!*”

Có mấy người đàn bà quen, nhìn thấy bức “Trầm Lắng” Đăng Lạt vẽ chân dung tôi, bức khác “Cây Đàn Violon Của Thu Vân” rất sống động, xin Đăng Lạt họa chân dung họ, Đăng Lạt nhất định không nhận.

Khi nghe tôi hỏi “tại sao” thì Đăng Lạt đáp:

“Vẽ cho Thu Vân, dùng làm bìa sách, tranh anh được nhiều người biết đến. Còn vẽ cho tụi nó, tụi nó đem về treo trong phòng khách lấy le với chồng con, tội nghiệp tranh anh!”

BỐN.

Cũng chuyện sách, hai mươi năm xưa, một lần về Dalat, tôi nghe Mỹ Vân mách:

“Sách cô đem từ Mỹ về, vừa quý vừa hiếm, vậy mà anh Quảng đến mượn, đọc, rất hâm mộ, muốn giữ luôn để chuyển tay kẻ khác, anh Quang cũng không tỏ ra bực tức.”

Nguyễn Công Quang lý luận:

“Cô viết hay, bạn bè kiếm không ra sách cô để mua, tại sao mình không phổ biến cái hay của cô cho họ cùng biết, lại giữ riêng trên tủ sách nhà mình?”

Bữa ấy ngẫm nhanh, thấy lời Quang rất có lý.

Bây giờ những độc giả như Quang, Quảng..., hay -có lẽ- Đăng Lạt, đều đã ra người thiên cổ. Nhớ chuyện năm xưa mà năm nay thấy (ôi! sao chỉ) muốn “khóc lè loi, một mình!”

“Những người xưa đi rồi không về nữa

Một mình tôi lại gặp một mình anh (Văn chương)

Chiều lừng lơ nghe gió rụng bên thềm

Anh cúi mặt mắt buồn uơn ướt đờ.”

(Thơ Hoàng Trúc Ly).

[]

Trần Thị Bông Giấy
(Bài ghi vội chiều thứ Hai, June 14/2021
4:45 PM)
[]